

Sygnatura akt VIII C 102/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2023 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi - Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Małgorzata Sosińska-Halbina

Protokolant: Aleksandra Łuczak

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2023 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa M. J.

przeciwko Towarzystwu (...) z siedzibą w W.

o zapłatę

oddala powództwo;

zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 107 zł (sto siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VIII C 102/23

UZASADNIENIE

W dniu 20 grudnia 2022 roku powód M. J., reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, wytoczył przeciwko Towarzystwu (...) w W. powództwo o zasądzenie kwoty 500 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 19 lutego 2021 roku do dnia zapłaty oraz wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu pełnomocnik powoda wskazał, że w dniu 17 stycznia 2021 roku zawarł z M. P. umowę najmu pojazdu zastępczego, której przedmiotem był samochód marki T. (...). Dobowa stawka najmu wyniosła 280 zł netto (344,40 zł brutto), a najem trwał 3 dni. Należne powodowi wynagrodzenie z tego tytułu wyniosło 1.033,20 zł brutto. Jednocześnie poszkodowany przeniósł na powoda wierzycelność w postaci odszkodowania za najem pojazdu przysługującą mu względem pozwanego będącego ubezpieczycielem sprawcy szkody. Po przesłaniu faktury za najem pozwany uznał cały jego okres, zredukował natomiast stawkę dobową do kwoty 118 zł netto, wobec czego na rzecz powoda została wypłacona suma 435,42 zł. W dalszej kolejności pełnomocnik podniósł, że stosowana przez powoda stawka ma rynkowy charakter i jest powszechnie akceptowana przez Towarzystwa (...) dla pojazdów segmentu D.

(pozew k. 3-4v.)

W odpowiedzi na pozew pozwany, reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu pełnomocnik, nie kwestionując zdarzenia rodzącego odpowiedzialność pozwanego i uprawnienia poszkodowanego do skorzystania z pojazdu zastępczego oraz rynkowego charakteru przyjętej przez powoda stawki za najem, po pierwsze wyjaśnił, że zaistniała szkoda została zgłoszona ubezpieczycielowi dopiero dzień po rozpoczęciu najmu, nadto zwrócił również uwagę, że powód jako profesjonalista musiał sobie zdawać sprawę z tego, że przy

zgłoszeniu szkody pozwany przedstawi propozycję najmu, że był w stanie zapewnić poszkodowanemu auto w tej cenie. Dodał, że osoba zgłaszająca szkodę w rozmowie telefonicznej została poinformowana o możliwości najmu auta zastępczego od podmiotów współpracujących z pozwanym, o prawie pozwanego do weryfikacji stawki w przypadku wynajęcia pojazdu od podmiotu trzeciego, jak również o akceptowanej wysokości stawki. Informacja w tym zakresie została również przesłana na adres email zgłaszającego. W konsekwencji pozwany nie może ponosić odpowiedzialności za nieracjonalne zachowanie poszkodowanego, który wynajmuje auto jeszcze przed zgłoszeniem szkody. Poszkodowany bowiem powinien współpracować z ubezpieczycielem w celu ograniczenia wysokości szkody.

(odpowiedź na pozew k. 49-51)

W toku procesu stanowiska stron nie uległy zmianie. Pełnomocnik pozwanego uzupełniająco wskazał, że wynajem auta zastępczego od firmy (...) nie wiąże się z dodatkowym kosztem za zniesienie udziału własnego w szkodzie.

(pismo procesowe k. 72-73v., k. 109, protokół rozprawy k. 115-116, k. 141-144)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 16 stycznia 2021 roku doszło do zdarzenia drogowego, w wyniku którego uszkodzeniu uległ samochód marki O. (...) będący własnością J. P. i M. P.. Po zdarzenia samochód ten był niejezdny.

Sprawca kolizji posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego.

W związku z uszkodzeniem pojazdu J. P. upoważniła męża do bezgotówkowego wynajęcia samochodu zastępczego oraz dokonania cesji wszelkich roszczeń wynikających z zawarcia umowy najmu.

(zeznania świadka J. P. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 20 września 2023 roku, zeznania świadka M. P. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 20 września 2023 roku, oświadczenie k. 10, okoliczności bezsporne)

Po zdarzeniu M. P., jeszcze tego samego dnia, samodzielnie zaczął wyszukiwać w Internecie danych kontaktowych w celu wynajęcia pojazdu zastępczego. Wyszukując te dane natrafił na firmę powoda, z którym ustalił, że wynajmie od niego auto zastępcze.

W dniu 17 stycznia 2021 roku (niedziela) powód zawarł z M. P. umowę najmu pojazdu zastępczego marki T. (...) za stawkę dobową 280 zł netto. Umowa nie przewidywała obowiązku uiszczenia kaucji, zniesiony był limit km, wynajmowany samochód posiadał pełne ubezpieczenie OC i AC oraz był dostarczany i odbierany na terenie całej Polski.

Zgodnie z OWU wynagrodzenie za najem dokonywane było z góry w formie płatności przez najemcę lub w formie cesji wierzytelności z polisy OC sprawcy w przypadku bezgotówkowego wynajmu osobie poszkodowanej w kolizji lub wypadku drogowym.

Tego samego dnia M. P. zawarł z powodem umowę cesji wierzytelności, na mocy której scedował na wynajmującego wierzytelność wobec sprawcy szkody i towarzystwa ubezpieczeń w postaci prawa do odszkodowania za korzystanie z samochodu zastępczego, powstałego w związku ze szkodą komunikacyjną z dnia 16 stycznia 2021 roku.

Decydując się na ofertę powoda M. P. nie weryfikował stawek umownych za najem pojazdu.

(zeznania świadka J. N. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 7 kwietnia 2021 roku, zeznania świadka M. P. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 20 września 2023 roku, umowa najmu k. 9, OWU k. 11, cennik k. 12, protokół zdawczo-odbiorczy k. 13, umowa cesji wierzytelności k. 16, okoliczności bezsporne)

W dniu 18 stycznia 2021 roku za pośrednictwem pracownika (...), obecny przy rozmowie telefonicznej, poszkodowany skontaktował się z pozwanym w sprawie naprawy zaistniałej szkody w pojeździe. W trakcie rozmowy pracownik (...)

początkowo powołał się na fakt wcześniejszego zgłoszenia szkody, jeszcze w dniu jej zaistnienia. Po zweryfikowaniu tej informacji okazało się jednak, że pozwany nie dysponuje takim zgłoszeniem w systemie, że szkoda nie ma nadanego żadnego numeru, a numer telefonu, pod który w dniu zdarzenia dzwonił poszkodowany nie należy do pozwanego. Wobec powzięcia tych informacji pracownik ten oświadczył, że dokonuje zgłoszenia szkody. W trakcie rozmowy telefonicznej, którą po zgłoszeniu szkody przejął sam poszkodowany, ten wskazał, że wynajmuje samochód zastępczy. Pracownik pozwanego poinformował go wówczas o możliwości wynajęcia auta z ubezpieczenia sprawcy, z firmy współpracującej z pozwanym, tej samej klasy co pojazd uszkodzony, na czas naprawy pojazdu. Wskazał, że najem rozliczany jest bezgotówkowo, nie rodzi po stronie poszkodowanego żadnych kosztów, brak jest limitu km, że podstawienie i odbiór pojazdu są bezpłatne, a akceptowalna stawka najmu wynosi 118 zł netto i do jej poziomu weryfikowany jest koszt najmu w przypadku wynajęcia auta poza wypożyczalnię współpracującą z pozwanym. Poszkodowany został również pouczony, gdzie może znaleźć informacje na temat wypożyczalni z nim współpracujących. M. P. już w trakcie rozmowy telefonicznej wyraził chęć wypożyczenia samochodu z wypożyczalni współpracującej z pozwanym.

Dopiero kolejnego dnia po zawarciu umowy najmu z poszkodowanym, w dniu 18 stycznia 2021 roku, o godz. 17:48, powód przesłał mailowo pozwanemu informację o rozpoczęciu najmu pojazdu zastępczego na rzecz M. P. oraz poprosił o przekazywanie bieżących informacji o przebiegu postępowania likwidacyjnego. Pozwanemu została przesłana umowa najmu z zastrzeżeniem, że jeśli warunki w niej wymienione nie zostaną zaakceptowane powód prosi o niezwłoczny kontakt.

Po otrzymaniu zgłoszenia szkody, następnego dnia, pozwany przesłał poszkodowanemu pisemnie informacje na temat najmu pojazdu zastępczego powtarzając przekazane wcześniej w bezpośredniej rozmowie telefonicznej z poszkodowanym wiadomości w tym przedmiocie. W jej treści zaproponował skorzystanie z oferty współpracującej z nim wypożyczalni, dodając, że nie jest to obligatoryjne. Zastrzegł jednocześnie, że w razie wynajęcia auta zastępczego we własnym zakresie koszt najmu zostanie uznany do kwoty 118 zł netto obowiązującej dla klasy D pojazdów. W odpowiedzi na pismo M. P. oświadczył, że wybiera bezgotówkową formę rozliczenia pomiędzy pozwanym a warsztatem, którego nazwę i siedzibę podano w zgłoszeniu szkody.

Po rozmowie z pracownikiem pozwanego w dniu 18 stycznia 2021 roku, M. P. potwierdził chęć skorzystać z oferty ubezpieczyciela i wypożyczenia auta z wypożyczalni z nim współpracującej. Z uwagi na obowiązki zawodowe poszkodowany mógł jednak zdać wynajmowany już samochód powodowi dopiero w dniu 19 stycznia 2021 roku, tj. w trzeciej dobie najmu.

W tej samej dacie, tj. 19 stycznia 2021 roku, poszkodowany rozpoczął wynajem auta z wypożyczalni (...) C. R. współpracującej z pozwanym. Najem trwał do dnia 9 lutego 2021 roku za stawkę dobową 123 zł brutto, a koszt najmu został w całości pokryty przez pozwanego. Przedmiotowa wypożyczalnia nie przewidywała dodatkowych opłat za zniesienie udziału własnego w szkodzie.

Poszkodowany w pełni akceptował warunki najmu wypożyczalni współpracującej z pozwanym, z usług, której skorzystał po zwrocie auta powodowi.

(zeznania świadka M. P. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 20 września 2023 roku, wydruk wiadomości email k. 17-17v., k. 63, k. 110-111v., pismo k. 18, dokument elektroniczny wygenerowany z systemu PP k. 18v., pismo k. 59-59v., informacja dotycząca najmu pojazdu zastępczego k. 60, potwierdzenie przesłania wiadomości email k. 62, faktura k. 64, umowa najmu k. 64v., decyzja k. 65-65v., rozmowa telefonia poszkodowanego z ubezpieczycielem k. 68, okoliczności bezsporne)

W dniu 20 stycznia 2021 roku powód wystawił na M. P. fakturę VAT nr (...) z tytułu najmu pojazdu zastępczego przez okres 3 dni na kwotę 1.033,20 zł brutto, płatną w terminie 14 dn przez (...) w W., którą przesłał pozwanemu drogą pocztową oraz na pocztę email.

Pozwany nie spełnił roszczenia w wyznaczonym terminie, wobec czego w dniu 4 lutego 2021 roku powód wystosował do niego wezwanie do zapłaty.

Decyzją z dnia 11 lutego 2021 roku ubezpieczyciel poinformował o przyznaniu z tytułu najmu pojazdu zastępczego kwoty 435,42 zł. W uzasadnieniu wskazał, że dokonał weryfikacji dobowej stawki najmu do kwoty 118 zł netto + VAT, tj. do stawki, jaką zapłaciłby, gdyby uszkodzony skorzystał z jego oferty. Pozwany jednocześnie wyjaśnił, że okres najmu został uznany w całości. Ponadto przypomniał, że uszkodzony zobowiązany jest do minimalizacji szkody.

Pomimo wniesienia przez powoda odwołania, ubezpieczyciel podtrzymał swoją decyzję.

(faktura k. 14, dokument elektroniczny wygenerowany z systemu PP k. 14v., k. 19v., k. 24, wydruk wiadomości email k. 15, wezwanie do zapłaty k. 19, decyzja k. 20-20v., pismo k. 21-22, odwołanie k. 23-23v., okoliczności bezsporne)

W dniu zaistnienia zdarzenia szkodowego (...) pozwanego działał i obsługiwał klientów.

(wydruk wiadomości email k. 66, notatka służbowa k. 67)

Do dnia wyrokowania pozwany nie zapłacił powodowi kwoty dochodzonej pozwem.

(okoliczność bezsporna)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił bądź jako bezsporny, bądź na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, których prawdziwości ani rzetelności ich sporządzenia nie kwestionowała żadna ze stron. Podstawę dokonanych ustaleń faktycznych stanowiły ponadto zeznania świadków, przy czym J. P. nie posiadała bliższej wiedzy na temat wynajęcia przez męża samochodu zastępczego. M. P. opisał z kolei okoliczności, w jakich doszło do zawarcia z powodem umowy najmu zastępczego, wskazał, że wynajmując auto nie dokonywał weryfikacji stawek umownych oraz, że zgłaszał szkodę pozwanemu później, chyba w poniedziałek wypożyczając zaś auto od powoda myślał, że wypożycza go z firmy współpracującej z ubezpieczycielem sprawy.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo było niezasadne.

W niniejszej sprawie znajdują zastosowanie zasady odpowiedzialności samoistnego posiadacza mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody statuowane w przepisie art. 436 k.c., oraz – w związku z objęciem odpowiedzialności posiadacza pojazdu obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej – przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. W kwestii zakresu szkody i odszkodowania obowiązują reguły wyrażone w przepisach ogólnych księgi III Kodeksu cywilnego, tj. przepisy art. 361 § 2 k.c. oraz art. 363 k.c. Zastosowanie w przedmiotowej sprawie znajdują także przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące ubezpieczeń majątkowych.

W myśl przepisu art. 822 § 1 k.c., przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Zaś zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, zakład ubezpieczeń zobowiązany jest do wypłaty odszkodowania z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Ubezpieczyciel odpowiada w granicach odpowiedzialności sprawcy szkody – odpowiada za normalne następstwa działania bądź zaniechania, z którego szkoda

wynikła. Wysokość odszkodowania winna odpowiadać rzeczywistym, uzasadnionym kosztom usunięcia skutków wypadku, ograniczona jest jedynie kwotą określoną w umowie ubezpieczenia (art. 824 § 1 k.c., art. 36 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych).

Ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu (art. 35 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych). Zakład ubezpieczeń w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej wynikającej z umowy ubezpieczenia przejmuje obowiązki sprawcy wypadku. Odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń nie może wykraczać poza granice odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem, ale również nie może być mniejsza niż wynikła na skutek ruchu pojazdu mechanicznego szkoda. W sferze odpowiedzialności odszkodowawczej podstawowym założeniem wszelkich rozważań jest z reguły zasada pełnego odszkodowania. Wynika z niej, że wszelka szkoda wyrządzona przez posiadacza lub kierowcę pojazdu mechanicznego, powinna być w świetle obowiązujących przepisów prawa pokrywana przez zakład ubezpieczeń w ramach obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Poszkodowany w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczeń bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń (art. 19 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, art. 822 § 4 k.c.).

W przedmiotowej sprawie bezspornym między stronami był fakt zaistnienia zdarzenia komunikacyjnego z dnia 16 stycznia 2021 roku, w wyniku którego uszkodzeniu uległ samochód marki O.. Do zdarzenia doszło z winy osoby ubezpieczonej w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym Towarzystwie (...). Przedmiotem sporu nie była zatem zasada odpowiedzialności pozwanego za przedmiotową szkodę. Pozwany nie kwestionował także uprawnienia poszkodowanego do wynajęcia pojazdu zastępczego, jak również okresu najmu. Oś sporu w niniejszej sprawie stanowiła wyłącznie stawka dobową za najem.

Odnosząc się do zarzutów pozwanego godzi się przypomnieć, że odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego. Jednakże, jak trafnie wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały 7 sędziów z dnia 17 listopada 2011 roku (III CZP 5/11, OSNC 2012/3/28), nie wszystkie wydatki pozostające w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym mogą być refundowane. Istnieje bowiem obowiązek wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszania jej rozmiarów (art. 354 § 2 k.c., art. 362 k.c. i art. 826 § 1 k.c.). Na ubezpieczyciela ciąży w związku z tym obowiązek zwrotu wydatków celowych i ekonomicznie uzasadnionych, pozwalających na wyeliminowanie negatywnych dla poszkodowanego następstw, niedających się wyeliminować w inny sposób, z zachowaniem rozsądnej proporcji między korzyścią wierzyciela a obciążeniem dłużnika. Nie jest celowe nadmierne rozszerzanie odpowiedzialności odszkodowawczej i w konsekwencji gwarancyjnej ubezpieczyciela. W tożsamy sposób wypowiedział się Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 15 lutego 2019 roku (III CZP 84/18, OSNC 2020/1/6), akcentując, że w ramach tego obowiązku powinnością poszkodowanego, jako wierzyciela, jest lojalne postępowanie na etapie likwidacji szkody przez ograniczanie zakresu świadczenia odszkodowawczego ubezpieczyciela, a nie zbędne powiększanie wysokości szkody. Brak podjęcia takich działań mimo, że leżały w zakresie możliwości poszkodowanego, nie może zwiększać odszkodowania należnego od ubezpieczyciela zobowiązanego do naprawienia szkody. W tym zakresie należy proporcjonalnie wyważyć interesy poszkodowanego i ubezpieczyciela kierując się standardem rozsądnie myślącej osoby, która określone zachowanie uznałaby za celowe, konieczne i racjonalne ekonomicznie.

Przenosząc powyższe na grunt omawianej sprawy na wstępie przypomnienia wymaga, że jeszcze w dniu zdarzenia drogowego poszkodowany rozpoczął poszukiwania firmy, od której będzie mógł wynająć auto zastępcze. Istotne jest, że M. P. nie twierdzi, że krytycznego dnia zadzwonił na infolinię pozwanego, gdzie zgłosił szkodę, a jedynie „potrzebowałem auta i wyszukałem w Internecie jakąś firmę”. Podkreślić w tym miejscu należy, że w dniu 16 stycznia 2021 roku (...) pozwanego działał i świadczył swoje usługi na rzecz poszkodowanych. Tym samym M. P. miał realną możliwość zgłoszenia szkody jeszcze w dniu jej zaistnienia. Równie istotne jest, że ostatecznie pojazd od powoda poszkodowany wynajął dopiero dzień później, w rzeczywistości zatem M. P. dysponował aż dwoma dniami na to, aby nawiązać kontakt z pozwanym. Jego zeznania, o czym była już mowa, nie dają przy tym podstaw

do wniosku, że podejmował takie próby, te okazały się jednak nieskuteczne. Relacja świadka pozwala natomiast przyjąć, że jego działania podjęte zarówno w dacie kolizji, jak również w dniu następnym, kiedy wynajął auto od powoda, były nakierowane wyłącznie na zorganizowanie samochodu zastępczego, nie zaś na zgłoszenie szkody. Wprawdzie poszkodowany miał prawo wynająć samochód we własnym zakresie, nic nie stało jednak na przeszkodzie, aby upoważnił wynajmującego do zgłoszenia szkody w jego imieniu. W takim jednak przypadku to na nim ciążyła powinność upewnienia się, że zgłoszenie takie zostanie dokonane. Skoro bowiem poszkodowany działał z zamiarem wynajmowania pojazdu zastępczego z OC sprawcy, nie zaś z własnych środków, to w pierwszej kolejności winien zgłosić szkodę ubezpieczycielowi. Nawet jeśli założyć, że M. P. działał w błędnym przeświadczeniu, że wynajmuje auto od firmy współpracującej z pozwanym, bądź też, że firma ta dokona w jego imieniu zgłoszenia szkody, to brak jest najmniejszych podstaw do uznania, że przeświadczenie to było w jakikolwiek sposób uzasadnione, czy usprawiedliwione okolicznościami sprawy, w tym nie dostarcza ich sam poszkodowany. Z relacji poszkodowanego nie wynika, że dopytywał się powoda, czy współpracuje z pozwanym, że upoważnił

go do zgłoszenia szkody, również postanowienia umowne wraz OWU nie pozwalają na wysnucie wniosku, że powód mógł działać w porozumieniu z ubezpieczycielem. Wręcz przeciwnie, zapisy dotyczące rozliczenia najmu wyraźnie wskazują, że powód był wypożyczalnią niezależną. Wszak gdyby było inaczej postanowienia OWU nie uzależniałyby bezgotówkowego rozliczenia najmu od cesji wierzytelności z polisy OC sprawcy szkody, a odwoływałyby

się do umowy łączącej wypożyczalnię (powoda) z towarzystwem ubezpieczeń. Jednocześnie za notoryjną uznać należy wiedzę, że towarzystwa ubezpieczeń oferują osobom poszkodowanym w wypadkach drogowych możliwość wynajęcia auta zastępczego. Jak wyjaśnił zaś Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 sierpnia 2017 roku (III CZP 20/17, OSNC 2018/6/56), jeśli ubezpieczyciel proponuje poszkodowanemu - we współpracy z przedsiębiorcą trudniącym się wynajmem pojazdów - skorzystanie z pojazdu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względami pojazdowi uszkodzonemu albo zniszczonemu (zwłaszcza co do klasy i stanu pojazdu), zapewniając pełne pokrycie kosztów jego udostępnienia, a mimo to poszkodowany decyduje się na poniesienie wyższych kosztów najmu innego pojazdu, koszty te - w zakresie nadwyżki - będą podlegały indemnizacji tylko wtedy, gdy wykaże szczególne racje, przemawiające za uznaniem ich za celowe i ekonomicznie uzasadnione. Sąd Najwyższy wskazał, że jeżeli istotne warunki wynajmu proponowanego przez ubezpieczyciela (we współpracy z przedsiębiorcą wynajmującym pojazdy) czynią zadość potrzebie ochrony uzasadnionych potrzeb poszkodowanego, nie ma podstaw, by obciążać osoby zobowiązane do naprawienia szkody wyższymi kosztami związanymi ze skorzystaniem przez poszkodowanego z droższej oferty. Odstępstwa od tej reguły nie uzasadniają drobne niedogodności o charakterze niemajątkowym, które mogą wiązać się np. z koniecznością nieznacznie dłuższego oczekiwania na podstawienie pojazdu zastępczego proponowanego przez ubezpieczyciela (czego jednak w sprawie nie tylko nie wykazano ale nawet nie podnoszono). W ocenie Sądu Najwyższego konieczność dodatkowego kontaktu z ubezpieczycielem - w praktyce zwykle telefonicznego - nie może być przy tym uznana za niedogodność, która uzasadnia poniesienie wyższych kosztów najmu. Co więcej, należy uznać, że w ramach ciążącego na poszkodowanym obowiązku minimalizacji szkody i współdziałania z dłużnikiem (ubezpieczycielem) mieści się obowiązek niezwłocznego zasięgnięcia informacji co do tego, czy ubezpieczyciel może zaproponować poszkodowanemu pojazd zastępczy równorzędny uszkodzonemu (zniszczonemu). Nie ma to oczywiście nic wspólnego z koniecznością poszukiwania przez poszkodowanego najtańszej oferty rynkowej najmu. Podkreślić należy, że proponowana przez Sąd Najwyższy wykładnia nie eliminuje, ani nie ogranicza przysługującej poszkodowanemu swobody wyboru kontrahenta, od którego najmie pojazd. Sprawia jedynie - ze względu na obowiązek zapobiegania zwiększeniu rozmiarów szkody - że zawierając umowę na mniej korzystnych warunkach od proponowanych przez ubezpieczyciela, poszkodowany będzie zmuszony ponieść część związanych z tym kosztów, bądź też wykazać, że koszty przewyższające propozycję ubezpieczyciela były w danym przypadku uzasadnione. Sąd Najwyższy trafnie skonstatował, że w przypadku kosztów naprawy pojazdu służących bezpośrednio wyeliminowaniu już istniejącej szkody majątkowej interes poszkodowanego podlega intensywniejszej ochronie niż w przypadku wydatków na najem pojazdu zastępczego, które nie służą wyrównaniu szkody - utrata możliwości korzystania z rzeczy nie jest szkodą

- lecz jedynie wyeliminowaniu negatywnych następstw majątkowych doznanych przez poszkodowanego w wyniku uszkodzenia (zniszczenia) pojazdu. W konsekwencji wymagania dotyczące pokrycia obu kategorii kosztów różnią się. O ile celowość i ekonomiczność wydatków służących bezpośrednio restytucji (naprawie pojazdu) jest kontrolowana co do zasady tylko w wąskich granicach określonych w art. 363 § 1 zd. 2 k.c., o tyle w przypadku kosztów służących

wyeliminowaniu negatywnych następstw majątkowych - jest samoistną, podstawową przesłanką warunkującą zakwalifikowanie tych wydatków jako szkodę. Znaczenie tej różnicy uwidacznia się także w tym, że kompensacie podlegają jedynie rzeczywiście poniesione wydatki na najem pojazdu zastępczego, podczas gdy koszty naprawy pojazdu mogą być dochodzone jeszcze przed ich poniesieniem. Powyższe stanowisko znalazło akceptację zarówno w orzecznictwie sądów powszechnych (por. m.in. wyrok SO w Łodzi z dnia 18 czerwca 2019 roku, III Ca 514/19, LEX; wyrok SO w Suwałkach z dnia 5 lutego 2019 roku, I Ca 476/18, LEX; wyrok SO w Białymstoku z dnia 25 września 2018 roku, VII Ga 274/18, LEX; wyrok SO w Szczecinie z dnia 14 września 2018 roku, VIII Ga 370/18, LEX; wyrok SO w Łodzi z dnia 9 sierpnia 2018 roku, III Ca 524/18, LEX), w piśmiennictwie (por. m.in. Kowalewski Eugeniusz, Ziemiak Michał P., Cywilne prawo, zobowiązania, naprawienie szkody, najem pojazdu zastępczego przez poszkodowanego z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Glosa do uchwały SN z dnia 24 sierpnia 2017 r., III CZP 20/17; Ozga Maciej, Wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego. Glosa do uchwały SN z dnia 24 sierpnia 2017 r., III CZP 20/17), a także ma pełną aprobatę Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę.

W rozpatrywanym stanie faktycznym w świetle zebranego materiału dowodowego nie budzi wątpliwości, że M. P. zaniechał swojego obowiązku zgłoszenia szkody pozwanemu, a skupił się wyłącznie na wynajęciu pojazdu zastępczego. Co istotne również, decydując się na ofertę powoda poszkodowany nie przedsięwziął żadnych działań, które miałyby na celu jej weryfikację. Poszkodowany nie porównywał stawki 280 zł netto z propozycjami innych podmiotów, zaniechał także uprzedniego skonfrontowania jej z ofertą, jakiej niewątpliwie mógł oczekiwać od pozwanego. Niespornie zatem zachowanie poszkodowanego nie było nakierowane na zminimalizowanie rozmiarów powstałej szkody. W sprawie relewantne jest również, że po otrzymaniu od pozwanego informacji na temat najmu, poszkodowany podjął decyzję o podmianie pojazdu, co dobitnie pokazuje, że oferta ubezpieczyciela na tle umowy zawartej z powodem była dla niego atrakcyjna i korzystna i zrealizowana przez firmę współpracującą z pozwanym. Oczywistym jest więc wniosek, że poszkodowany nie współdziałał od samego początku z pozwanym, aby zminimalizować rozmiary szkody, choć do powyższego obligowała go treść art. 354 § 2 k.c. Naruszenie tej zasady skutkuje uznaniem, że poszkodowany przyczynił się do zwiększenia rozmiarów szkody, co uzasadnia wówczas zmniejszenie zakresu obowiązku jej naprawienia stosownie do treści art. 362 k.c., jak w przedmiotowej sprawie.

Symptomatyczne jest również to, że sam powód powiadomił ubezpieczyciela o wynajmie auta poszkodowanemu dopiero kolejnego dnia nadto dopiero w godzinach późno popołudniowych nadto zawodowo trudniąc się wynajmem aut, w sprawie nawet nie starał się wykazać, że pouczał poszkodowanego o konieczności zgłoszenia szkody ubezpieczycielowi. Nie budzi zaś najmniejszych wątpliwości Sądu, że trudniąc się zawodowo wynajmem aut rozliczanych bezgotówkowo z ubezpieczenia sprawcy wypadku, niewątpliwie zdawał sobie sprawę z możliwości wynajmu auta u firmy współpracującej z ubezpieczycielem w stawkach, co do zasady niższych niż oferowane przez niego, wiedział nadto o konieczności podejmowania przez poszkodowanego działań mających minimalizować szkodę. Sam zresztą w piśmie do ubezpieczyciela wskazuje na potencjalną możliwość braku akceptacji oferowanych przez niego warunków najmu pojazdu zastępczego a mimo to nie poucza o powyższym poszkodowanego, działającego w relacji z nim jako konsument.

Nie budzi przy tym wątpliwości, że powinność wykazania, że objęte fakturą koszty wynajmu pojazdu zastępczego były celowe i ekonomicznie uzasadnione obciążała powoda, jeśli z faktów tych chciał wywodzić korzystne dla siebie skutki prawne (art. 6 k.c., art. 232 k.p.c.). Powinności tej powód nie zdołał sprostać. Oczywiście jest także, że okoliczność, iż stawka dobową przyjęta przez powoda mieści

się w granicach stawek rynkowych, jest niewystarczająca do uznania roszczenia za uzasadnione. Dlatego też Sąd uznał, że poszkodowany był uprawniony wynajmując auto zastępcze za stawkę do kwoty 118 zł netto, tj. do poziomu zaakceptowanego przez pozwanego w dacie zgłoszenia szkody i zastosowanego przy wynajmie poszkodowanemu auta od wypożyczalni współpracującej z ubezpieczycielem. Stawka ponad tę wartość jest zawyżona, nie znajduje ekonomicznego uzasadnienia, przez co nie podlega refundacji przez ubezpieczyciela. Ubezpieczyciel na podstawie obowiązkowej umowy ubezpieczenia nie powinien ponosić kosztów, które mogły zostać w sposób obiektywny

ograniczone (por. wyrok SO w Łodzi, sygn.. akt XIII Ga 301/20). Powyższe musiało skutkować oddaleniem powództwa w całości pozwany wypłacił bowiem odszkodowanie za cały okres najmu po stawce 118 zł netto za dobę.

O kosztach procesu Sad rozstrzygnął w oparciu o art. 98 k.p.c. zasądzając od powoda na rzecz pozwanego kwotę 107 zł obejmującą wynagrodzenie zawodowego pełnomocnictwa w stawce minimalnej – 90 zł oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł.